

APRÍL - MESIAC LESOV

NAŠI PILČÍCI – PÝCHA NAŠEJ OBCE

Naša obec Muráň leží v podhorskej oblasti obklopená lesmi. Už v minulosti naši predkovia pracovali v lese. O tom sa môžeme presvedčiť aj v erbe našej obce, kde sú znázornení dvaja pilčiči, ktorí píliu strom.

Lesy sú súčasťou nášho života, v každej rodine niekto buď v lese bezprostredne pracoval alebo pracuje. Práca v lese je náročná a patrí k najrizikovejšiemu povolaniu v národnom hospodárstve. Za posledné roky sme zaznamenali poškodenie lesov, pod ktoré sa podpísali hlavne kalamity, podkôrny hmyz a tiež ľudia.

Najviac v našej oblasti poškodila porasty vetrová kalamita „Žofia“, ktorá sa prehnala Slovenskom v dňoch 14. a 15. mája 2014 a bola podľa predbežných odhadov druhou najväčšou kalamitou za niekoľko posledných desaťročí. Poškodila vo veľkej miere porasty vlastníkov urbárneho a pasienkového pozemkového spoločenstva v Muráni. V prípade neskorého spracovania kalamitného dreva vznikajú ekonomické straty pre vlastníkov a obhospodarovateľov lesov z dôvodu poklesu kvality ťaženého dreva (napr. zaparenie bukového dreva). V ihličnatej kalamite môže dôjsť k premnoženiu podkôrneho a drevokazného hmyzu a k rozšírovaniu kalamity do zdravých lesných porastov. Ak je to možné, treba urýchlene spracovať tie kmene, z ktorých možno získať najcennejšie sortimenty.

K najrizikovejším prácam v lese patrí ťažba a sústredovanie dreva. Väčšina ľudí si predstavuje aká je to romantická práca. Vykonáva sa na čerstvom vzduchu, človek je obklopený krásnou prírodou. Skutočnosť je však úplne iná. Pracovník je síce na čerstvom vzduchu, ale je nútený dýchať výfukové spaliny z motorovej píly alebo mechanizačného prostriedku a pracuje v hlučnom prostredí, takže je nútený mať na ušiach chrániče. Práca v lese je fyzicky a psychicky veľmi namáhavá. Vykonáva sa vo vonkajšom prostredí počas celého roka. V zime musia pracovníci pracovať v chladnom aj veternom počasí, musia sa vysporiadať aj so zrážkami, v lete s horúčavami a bodavým hmyzom. A ešte, aby toho nebolo málo, často pracujú v extrémnych terénnych podmienkach. Nie všade sú vybudované cesty. Na pracovisko je potrebné sa dostať aj pešo. Majú sťažené aj privolanie zdravotnej pomoci pri pracovných úrazoch nakoľko nie každé pracovisko pokrýva telefónny signál. Je pravda, že človek ktorý nemá rád prírodu by len ťažko mohol zostať pri tejto namáhavej práci, ktorá vyžaduje dobrú fyzickú kondíciu a psychickú

pohodu. Pretože práca s tak nebezpečným nástrojom ako je motorová píla vyžaduje maximálne sústredenie. Takisto aj práca vodiča LKT alebo UKT si vyžaduje plnú sústredenosť a skúsenosť, pretože sa pracuje poväčšine v mokrom teréne s veľkým sklonom, kde hrozí prevrátenie stroja. Hlavne neskúsení a začínajúci pilčiči majú problém pri spracovaní kalamity. Sú síce zaškolení a majú pilčičie skúšky, ale skúsenosti im chýbajú. Drevo je živý organizmus a (v lete sa ináč pili zdravý strom alebo suchár, v zime sa drevo správa ináč, krehne preto sa dá píliť maximálne len do -20 °C). Pri kalamitách je situácia veľmi

klesajúci trend tejto choroby. Ťažko sa dodržiavajú aj hygienické prestávky, pretože živnostníci sú platení od spracovaných kubíkov a tlačia ich termíny dodávky (ináč by museli platiť sankcie za nedodržanie termínov), tak keď sa dá, chcú využiť každé priaznivé počasie, takže sú nútení pracovať aj v nadčasoch. Osobitnú hrozbu predstavujú pre pracovníkov kliešte. Sú prenášačmi dvoch závažných ochorení: lymskej boreliózy a klieštovej encefalitídy nazývanej tiež encefalitída západného typu.

pokračovanie na strane 7

Vážení občania

Jarné obdobie sa vyznačuje väčšinou ako suché, ktoré je spojené so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiarov. Uvedené obdobie je spojené s čistením na pozemkoch a v záhradách, kde si fyzické osoby prácu uľahčujú vypaľovaním suchých porastov.

Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného v Revúcej v snahe zabrániť nezákonnej činnosti - požiarom v prírodnom prostredí spôsobených vypaľovaním trávy a suchých porastov žiada všetkých občanov o dodržanie povinnosti vyplývajúcej zo zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane pred požiarom“) a z vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 121/2002 Z. z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o požiarnej prevencii“).

Na území okresu Revúca bolo v roku 2015 zaznamenaných 37 požiarov

v prírodnom prostredí, pri ktorých vznikla priama škoda vo výške 3 260 eur. Príčinou vzniku požiarov bolo vypaľovanie trávy a suchých porastov. Aj touto cestou žiadame všetkých občanov, aby dodržovali nasledovné zákazy a upozornenia:

1. Je zakázané akékoľvek vypaľovanie porastov bylín, kríkov a stromov. Ak je nevyhnutné porasty vyčistiť, je možné suché porasty pohrabať na upravenú hromadu v dostatočnej vzdialenosti od okolitých objektov a iných horľavých materiálov a spáliť za bezveterného počasia v prítomnosti dospelých osôb vybavených vhodným náradím, hasiacimi prostriedkami a spojovacími prostriedkami na privolanie hasičskej jednotky. Po skončení spaľovania je potrebné vykonať uhasenie zvyškov po spaľovaní a skontrolovať okolie.

2. Je zakázané fajčiť alebo používať otvorený plameň na miestach so zvýšeným nebezpečenstvom vzniku požiaru.

3. Upozorňujeme vlastníkov, správcov a užívateľov nehnuteľnosti na povinnosť umožniť vstup na nehnuteľnosť na vykonanie opatrení nevyhnutných na zdoňanie požiaru alebo na zamedzenie jeho šírenia, prípadne na vykonanie iných záchranných prác.

4. Upozorňujeme občanov, že každý je povinný v súvislosti so zdoňaním požiaru vykonať nevyhnutné opatrenia na záchranu ohrozených osôb, uhasiť požiar, ak je to možné, alebo vykonať nevyhnutné opatrenia na zamedzenie jeho šírenia, poskytnúť osobnú pomoc v súvislosti so zdoňaním požiaru na výzvu veliteľa zásahu, veliteľa hasičskej jednotky alebo obce.

5. V čase zvýšeného nebezpečenstva vzniku požiarov je potrebné zvýšiť dohľad nad maloletými deťmi, ktorých hry by mohli mať za následok vznik požiaru.

6. Každý občan je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť okresnému riaditeľstvu Hasičského a záchranného zboru požiar, ktorý vznikol v objektoch, priestoroch alebo na veciach v jeho vlastníctve alebo užívaní.

7. Upozorňujeme všetkých občanov,

ktorí majú vo vlastníctve, správe alebo užívaní lesné porasty, že v § 14 ods. 1 písm. n) zákona o ochrane pred požiarom je určená povinnosť zabezpečovať plnenie opatrení v súvislosti s ochranou lesov pred požiarom podľa § 6b citovaného zákona o ochrane pred požiarom. Podrobnosti o opatreniach v súvislosti s ochranou lesa pred požiarom ukladá § 10 vyhlášky o požiarnej prevencii.

Zároveň upozorňujeme občanov, že príslušníci Okresného riaditeľstva HaZZ v Revúcej vykonávajú kontrolnú a monitorovaciu činnosť a pri zistení porušenia vyššie uvedených zákazov budú postupovať podľa § 61 a § 62 zákona o ochrane pred požiarom, podľa ktorého môže byť občan za priestupok na úseku ochrany pred požiarom postihnutý pokutou až do výšky 331 EUR, prípadne sa bude zodpovedať v občianskoprávnom alebo trestnoprávnom konaní.

kpt. Ing. Stanislava Šuhajová
samostatný odborný inšpektor oddelenia požiarnej prevencie
Okresné riaditeľstvo Hasičského a záchranného zboru v Revúcej

Oznam

Neuverejňujeme len tie anonymné príspevky, ktoré by mohli niekoho uraziť, zosmiešniť, alebo poukázať na medziľudské vzťahy. Veľmi radi sa však chytíme každého (aj keď anonymného) nápadu - príspevku, ktorý prešetríme a oboznámime s tým občanom. Takže smelo! Znova Vám chcem dať do pozornosti našu „schránku nápadov“, ktorá je na to určená.

- JH -

UPOZORNENIE

Upozorňujeme občanov, ktorí vyhadzujú odpad ku kontajnerom na triedený zber (čím porušujú Zákon o odpadoch č. 79/2015 Z. z. čl. I. § 13 písm. a)), že v prípade identifikácie budú riešení priestupkovou komisiou a bude im udelená pokuta v zmysle zákona. Odpad môžete odovzdať na zbernom dvore v Muráni počas prevádzkových hodín (pondelok, streda, piatok: 8⁰⁰ - 16⁰⁰, sobota: 8⁰⁰ - 12⁰⁰).

- JH -

Oznam

Katastrálny odbor Okresného úradu v Revúcej sa vo februári tohto roku presťahoval zo Železničnej ulice (pri Polícii), na Komenského ulicu č. 40 v Revúcej (kde sa nachádza ordinácia MUDr. Mrázikovej aj sociálna poisťovňa).

Najkrajší kalendár Slovenska 2016

Od roku 1992 (kalendáre na rok 1993) sa každoročne koná súťaž a výstava slovenskej kalendárovej tvorby, pod názvom, Najkrajšie kalendáre Slovenska. Nominované kalendáre hodnotí porota zložená z výtvarníkov, grafikov, fotografů, polygrafov a iných odborníkov. Vyhlásenie výsledkov sa koná pri otvorení výstavy v Banskej Bystrici.

Podujatie vzniklo z iniciatívy predsedu novinárskeho Klubu fotopublicistov. Spoluorganizátorom bola a dodnes zostala Štátna vedecká knižnica v Banskej Bystrici. Premiéra 1. ročníka sa konala 15.12.1992 - 10.01.1993 v Banskej Bystrici, repríza od 25.01. - 05.03.1993 v Trnave. V ďalších ročníkoch bola súťažná kolekcia vystavená aj v niektorých ďalších mestách Slovenska. Navyše v rokoch 1999-2001 organizátori rozšírili hodnotenie aj o anketu

divákov o najobľúbenejší kalendár. Od roku 2007 začali súbežne putovať dve, od seba nezávislé, výstavné kolekcie po rôznych mestách Slovenska.

Termín vyhlásenia výsledkov a otvorenie premiérovej výstavy sa časom ustálil na marec, ktorý trvá až dodnes. Táto výstava poputuje aj do našej obce a bude prebiehať v dňoch od 8.6. do 30.6. 2016 v priestoroch muránskeho múzea.

Výsledok nášho kalendára na 24. ročníku súťaže v kategórii nástenných viaclistových kalendárov, obce:

1. Obec Valaliky: Obrazy od našich
2. Istra Centrum A Mestská časť Bratislava Devínska Nová Ves: Kalendár fotofórum 2016
3. Obec Muráň: Krásny kraj muránsky

Bc. Jana Hajdúková

Óda na úrad práce

Až budeš v dlhom rade stáť
a počúvať buchot dverí,
tak napadne ťa otázka,
či sa niekedy niečo zmení.
Keď nie si dravec,
tak ťažko dostaneš sa do hry.
Tá práca vyžaduje skúsenosť
a ty si príliš mladý,
vy ste zas málo akčný,

a skôr narodený.
No možno hodíte sa do kurzu?
Choďte do tých a tých dverí,
pracovníčka vás ešte preverí.
Načo sa chcete uchádzať o ten post?
Keď mi máme svojich známych dosť.
Máte smolu,
nehodíte sa do tejto hry
už dávno ste hodení do koša na prehry.

Na chodbe počuť hlas
tu vraj platia zákony a poriadok
načo ti je vzdelanie,
keď narodil si sa v správnej rodine.
Tak, čo môžem pre vás urobiť viac.
Dovidenia!
Príďte o mesiac!

Ing. Soňa Haššová

Morena v MŠ

Vej si vetrík poludňový, privej teplý rôčik nový.

Všetci v muránskej materskej škole už chceli, aby im teplé slnečné lúče poštekli líčka. Ale aby sa tak stalo, deti spoločne s pani učiteľkami vyrobili slamenú bábkú Moreny. Vysvetlili si čo je to Morena a prečo sa o nej rozpráva práve pred

Veľkou nocou. Chceli, aby zima už odišla preč a prišla teplá jar. Ukázali svoju tvorivosť a Morena zo sena oživala a čoskoro sa na deti usmievala a pozerala veľkými očami. Dali jej šaty, mašličky, stužky a pod. Potom ako káže zvyk, šli Morenu „utopiť“ k potôčiku. Najprv ju zapálili, hodili do vody a potom už plávala a plávala až do mora... A keď sa už všetko podarilo, tak mohlo prísť konečne teplo a voňavá jar. Ahojte o rok.

Uč. MŠ

VEĽKONOČNÉ TVORIVÉ DIELNE

V čase pred Veľkou nocou 22. marca 2016 sa v priestoroch ZŠ v Muráni konalo ozdobovanie vajčiek, veľkonočných venčekov, zajačikov. Veľkonočné tvorivé dielne viedla pani učiteľka Mgr. Zuzana Labošová. Okrem detí sa zdobenia vajčiek zúčastnili aj mamičky, ktoré deťom asistovali pri ozdobovaní. Deti zdobili vajčká farebnými voskami, maľovali vajčká, obliepali ich špagátmi, venčeky obtáčali jutovinou alebo záclonovou. Jedna mamička zdobila venčeky náročnou patchworkovou technikou. Doniesla ukázať aj hotové výrobky robené touto technikou (venčeky, svietniky, vajčká,

ruže). Veľkonočných tvorivých dielni sa tohto roku zúčastnilo menej detí, nakoľko veľa detí bolo chorých a veľkonočné sviatky boli tohto roku už v marci, takže v škole už nestihli urobiť výstavku spojenú s predajom. Deti aj mamičky odchádzali spokojné. Výrobky, ktoré si sami vyrobili si mohli odniesť domov.

Veľkonočné tvorivé dielne boli veľmi inšpiratívne, každý si mohol vyskúšať nejakú techniku zdobenia veľkonočných výrobkov, a tak mať radosť z vlastnoručne vyrobených výrobkov.

Ing. Soňa Haššová

ÚSPEŠNÁ REPREZENTÁCIA NAŠEJ ŠKOLY

Na počesť P. O. Hviezdoslava sa každý rok koná súťaž v recitácii. Aj na našej škole sa v stredu dňa 24. februára 2016 uskutočnilo školské kolo v prednese poézie a prózy. Súťaž bola rozdelená do troch súťažných kategórií.

V prvej kategórii v prednese poézie sa na prvých troch priečkach umiestnili žiaci Mgr. Tatiany Skubachovej z 3.A triedy. Prvé miesto patrí Bianke Hlodáckovej, druhé Lucii Melicherovej a tretie obsadila Erika Duláková. V prednese prózy v prvej kategórii zvíťazil Daniel Spišák a tesne za ním sa umiestnil Radoslav Dulaj.

Prvé tri pozície v druhej kategórii v prednese poézie patria Tímei Velkovej, Richardovi Labošovi, Alexovi Turčányimu žiakom 5.A triedy. V prednese prózy obsadili prvé tri miesta Adam Kochjar, Diana Fryčová a Jakub Oláh. Prvenstvo v prednese poézie v tretej kategórii patrí Michalovi Dendešimu a v prednese prózy Jakubovi Tabákovi.

Víťazi školského kola sa dňa 18. marca 2016 zúčastnili obvodného kola v prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín v Revúcej, kde boli naši žiaci Daniel Spišák a Adam Kochjar úspešní a postúpili do vyššej súťaže. V regionálnom kole v Rimavskej Sobote sa na druhom mieste umiestnil Daniel Spišák žiak 3.A triedy.

Všetkým zúčastneným žiakom ďakujeme za snahu, zodpovednú prácu, no zároveň vďaka patrí aj učiteľom, ktorí žiakov na túto prestížnu súťaž pripravovali.

ZŠ s MŠ Muráň

Regionálne kolo súťaže Hviezdoslavov Kubín

Školské kolo súťaže Hviezdoslavov Kubín

Školské kolo súťaže Hviezdoslavov Kubín

ZRKADLO KULTÚRY

V Muráni knižnica už od roku 1948

V oblasti kultúry boli prvé marcové dni 2016 označené ako TÝŽDEŇ SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC. Na Slovensku sa už dávno udomácnili aj mnohovrstvné heslá ako MAREC – MESIAC KNIHY a KNIHA – PRIATEĽ ČLOVEKA. Vždy ma to osloví, lebo aj v našej obci máme funkčnú knižnicu – navštevovanú a pravidelne dopĺňanú najmä beletriou, ale aj inými knižnými novinkami.

Monografia Muráň (J. Gallo, 2001, s.134) uvádza, že obecná knižnica bola zriadená v roku 1948 a „priebežne aktualizovaná, a to hlavne literatúrou politickou, beletriou a odbornou, najmä s poľnohospodárskou tematikou“. Nie je však uvedený žiaden záznam o umiestnení knižnice a ani o jej pracovníkoch. Pamätníci z Muráňa však potvrdili moje poznatky a tak možno zhrnúť, že počas 68 rokov existencie našej obecnej knižnice sú známe tri jej sídla a tiež traja vedúci knižnice. V podstate o jej základy sa pričínili aj traja – štyria predsedovia MNV, ktorí sa striedali dosť často – už zosnulí páni EDUARD KOTZMAN, PAVOL VRBJAR, ale hlavne p. JÁN KENICKÝ.

Prvým knihovníkom sa stal pán JOZEF (PUBO) STRAKA – príbuzný manželky predsedu MNV pani KATARÍNY KENICEK, ktorá mu bola v tejto osvetovo – kultúrnej práci veľkou oporou a často aj sama trávila voľný čas v knižnici. Ako riaditeľka materskej školy učila aj svojich maličkých zverencov milovať knihy. Podporovala aj dopĺňanie knižnice detskou literatúrou. Návšteva knižnice bolo aj pre vtedajšie deti bez televízie, ba možno aj bez rádia obrovským zážitkom. Nielen detské knihy sa dlho neohriali v regáloch knižnice, ale do domácnosti putovali aj knihy pre rodičov.

Knižnica bola najprv umiestnená v budove MNV a aj voľba prvého knihovníka sa časom ukázala ako správna. Pán STRAKA bol sčítaný človek. Svojím vlastným hodnotením knihy vedel si čitateľov získať, každému ulahodiť jej obsahom. Často prichádzali za ním študenti kvôli povinnému čítaniu. Uvádzala som síce, že sú známe tri

sídla knižnice, ona však mala v určitom období aj medzistanicu. Na národnom výbore nečakane potrebovali priestory na realizáciu iných dôležitých úloh (CO, MŠ atď.) a tak knihy boli presťahované do nevelkého domčeka p. Straku, v ktorom bola kedysi krajčírka dielnička jeho otca. Stál v Pastovníku pri rieke vedľa kultúrneho domu. Vo vstupnej miestnosti – chodbičke na drevených policiach sa tiesnili množstvá kníh, no p. Straka mal aj v tom systéme a vždy vedel, kam siahnuť, keď si niekto chcel vypožičať knihu. Jeho malý bytík sa zmenil nielen na knižnicu, ale aj na akúsi čajovňu. Hrniec chutného čaju dobre padol pri listovaní kníh, či vypisovaní citátov a potrebných údajov napr. do školy. Bohužiaľ, stále viac sa zhoršoval zdravotný stav jeho manželky a aj ich domček začal chátrať, tak sa p. Straka musel vzdať svojej veľkej radosti a pocitu užitočnej sebarealizácie z práce s knihami. Česť pamiatke manželskému páru, ktorý napriek nepriazni osudu a ľudskej zlobe zostal spolu až do konca manželkinho života!

V období, keď predsedom MNV bol p. JURAJ HALUŠKA (1960 - 1989), knižnica bola umiestnená v staršej poschodovej budove pri troch mostoch. Kedysi tam na prízemí bol zelvoc a na poschodí kancelária žrebčína. Vedúcou knižnice bola pani ALŽBETA HRBÁLOVÁ (1931), známa pod menom ELZA (starší ju volali ELZIKA od TRNAVCA). Pre noviny ZORA GEMERA (Leto s knihou, 20. august 1987), ktoré vychádzali v našom bývalom okresnom meste Rožňava, uviedla, že „Miestna ľudová knižnica v Muráni ani v lete nezostáva prázdna. Stálymi návštevníkmi sú najmä deti a je to aj zásluha učiteľov zo Základnej školy v Muráni. Už v nižších ročníkoch vyučujúce učiteľky p. ANNA VAVREKOVÁ a p. MÁRIA HLAVÁČOVÁ venujú veľkú pozornosť výchove mladého čitateľa – obe sú presvedčené, že nestačí naučiť deti iba čítať, ale lásku ku knihe treba v nich zasiať a neustále pestovať“.

V poradí treťou vedúcou knižnice je p. BOŽENA KUCUKOVÁ. Priestory knižnice v dôstojnom prostredí Kultúrneho

domu v Muráni sú vybavené prehľadnými regálmi a návštevníci sa v nich veľmi rýchlo vedia zorientovať. A BOŽKA, ako ju všetci familiárne voláme, je vždy ochotná poradiť, čo si napr. vybrať z knižných novínok. Pochvaľuje si aj spoluprácu s tunajšou školou, ale želala by si viac návštevníkov. O jej bohatých aktivitách sme už viackrát čítali v našej tlači, aj o jej nefalšovanej láske ku knihám – doma má často rozčítané aj dve naraz. Pod vedením starostu obce Ing. ROMANA GOLDSCHMIDTA (od r.1995) Obecný úrad v Muráni rád investuje

aj do tejto kultúrno-osvetovej oblasti. Podporuje nielen nákup nových kníh, ale aj vydávanie diel orientovaných na históriu a geografiu našej obce a hradu Muráň i na výraznejšie zviditeľnenie Národného parku Muránska planina. Všetci sme sa v škole naučili čítať, len rôzne technické vymoženosti (okrem iného) prispeli k tomu, že zabúdame relaxovať, prípadne aj zaspávať s dobrou knihou. Knihy sú dnes drahé, ale dvere knižnice, ktorá nám slúži už 68. rok, sú otvorené pre každého.

Mgr. Ružena Svoreňová

Predseda MNV v Muráni p. JURAJ HALUŠKA pozitívne hodnotí prínos obecnej knižnice v rámci kultúrno-osvetovej práce v Muráni. Foto: archív p. MÁRIE HLODÁKOVEJ

Ukryté v spevníku 50 rokov Kňaz Anton Macák v Muráni pred 65 rokmi.

Náš bývalý rímskokatolícky kňaz Prof. Thlic. ANTON MACÁK SDB. (1907 - 1972) pôsobil v obci Muráň v rokoch 1952 – 1972 ako administrátor farnosti. Dočasným správcom fary v Muráni bol však už od 25. februára 1951 do 1. mája 1951, a tak sa v našej obci prvý raz ocitol presne pred 65 rokmi. Pochovaný je na cintoríne v Muráni a na jeho náhrobnom kameni nachádzame slová: „V toľkých krás objatí rád bych dlho žil, smrť keď v hrob ma skláti, tu chcem v zemi sniť.“

Pán farár bol známy aj ako veršovník – poet, zberateľ folklóru, prekladateľ, pátral po histórii nášho hradu i obce. V roku 2001 mu bolo udelené Čestné občianstvo obce Muráň. Jeho literárnu tvorbu vydala obec Muráň v roku 2007 vo dvoch dielach: KYT-KA PIESNI SPOD MURÁŇA a ŽMEŇ ROZPRÁVOK SPOD MURÁŇA. Česť jeho pamiatke!

V nás starších ešte rezonujú príbehy spojené s týmto obľúbeným a týmto obľúbeným a mimoriadne aktívnym kňazom, ktorému sa Muráň stal druhým domovom. Ako literát používal pseudonym BYSTRÍK MURÁNSKY a ja svoju spomienku orientujem na milú pozornosť, ktorú mi venoval 29. júna 1966. Už v detstve mi prízvukoval nevšedný deň mojich narodenín – s výnimočným duchovným poslaním, lebo bola práve nedela a sviatok Petra – Pavla. Neraz ma nečakane zastihnú jeho rady i varovania, keď pripravujem príspevky do tlače. Pripájam jeho venovanie už ako študentke vysokej školy k môjmu dvojnásobne sviatočnému dňu, ktoré vpísal do darčeka s názvom Jednotný katolícky spevník (1966).

BYSTRÍK MURÁNSKY POETA POETKE

(Ruženke Hajdúckovej do JKS)

Duše básnické sú od prírody duše jemné.
Sú však mužné, preto zdolávajú sily temné,
čo sa zmocniť snažia ich srdc ušľachtilých navždy,
by sa stali zlymi. A zlo v duši lásku vraždí.
Ja ti dávam na Tvoj sviatok toto naučenie,
bo viem, že máš rada Pána, zbožnosť na spasenie:
Spievaj Bohu. Modlievaj sa liturgiu svätú,
to Ťa zavše schváti, čo raz k jemnejšiemu vzletu,
lebo Ježiš urobí Ťa ešte šľachetnejšou.
Ó, kiez by si pocítila pravdu týchto veršov.

Muráň 29. VI. 1966, -RS -

Zľava knihovníčka p. ALŽBETA HRBÁLOVÁ, samostatná referentka MNV v Muráni p. MARITA VRABCOVÁ a zástupkyňa okresnej knižnice v Rožňave.

Najlepšie klobásky z Pastovníka od Lacka

Samozrejme, že v mojej historickej analýze nepôjde len o najchutnejšie domáce údeniny, ale predovšetkým o pohľad do života rýdzo muránskych rodín v minulom storočí a tisícročí. V našej obci je okrem iných frekventované aj priezvisko SPIŠÁK. Už v minulosti tu žili viaceré rodiny SPIŠÁKOVCOV a jedných volali od LACKA, druhých od ČORÍKA, a tretích od ŠTÚCA. V Muráni žijú aj ďalší Spišákovci, ale tí pochádzajú z Muránskej Huty. Spišákovci od Lacka a od Čoríka boli príbuzní: dvaja bratia Štefan a Ján a ešte sestra Katarína, vydatá Sojáková, ktorá mala šesť detí (Ján, Emil, Juraj, František, Mária a Margita) a zostalo po nej 15 vnúčat. U Lacka mali päť detí: Štefan, Martin, Ján, František a Mária. Syn Martin zahynul ako 33 ročný v čase 2. svetovej vojny. V obranných bojoch pri Chyžnej Vode v októbri 1944 padli aj s ďalším Muránčanom Jurajom Lukašom, po ktorom zostali dve deti: Gitka a Ďurko. Spomínaný Martin Spišák bol ešte slobodný. V Chyžnom sa zachoval

aj pamätný náhrobný kameň. Ich prevoz do Muráňa nebol povolený, avšak mená všetkých obetí vojny sú zaznamenané na pomníku padlých v Muráni u Spišákovcov od Lacka je dodnes známych 8 vnúčat (Cilka, Gizka, Stanko, Mária, Želka, Magduška, Jarko a Ľubko).

V rodine Spišákovcov od Čoríka sa narodilo sedem detí: Ján, Jozef, Martin, Júlia, Anna, Margita a Mária a neskôr pribudlo 15 vnúčat. Spomenieme aspoň známych Muránčanov z tejto rodiny: Mária, Oľga, Blaženka, Helenka, Milan, Želka, Anička, Ľubko atď.

Mnohé rodiny v našej obci boli viacdetné, čím bol v minulosti dokonale zabezpečený rast počtu pôvodného obyvateľstva. Obraz toho dnešného môžeme len s ľútosťou pozorovať – ja ho radšej nebudem komentovať!

Na uvedenej vzorke sme dospeli k záveru: po troch súrodencoch (Štefan, Ján, Katarína) pribudlo napr. v muránskej škole 18 žiakov a neskôr týmto ako dospelým sa

spolu narodilo 38 detí atď.

Ako už bolo naznačené, venovali sme sa jednej rodine, avšak dlhšie sa zdržíme u Spišákovcov od Lacka, ktorých pôvodný rodinný domček dodnes stojí v Pastovníku. Kto ho nevidel, tak stručne povedané táto jedna z najstarších častí Muráňa (prvá je Majer) je takmer rozprávková. Ľudová architektúra nízkych obydli umocnená žblnkotajúcimi potôčkami a zeleňou, pripomínajúcou rajskú záhradu. Aj v nej však zhešili neposlušní ľudia, ktorých vyhnali z raja... Škoda, že si sami znehodnocujeme túto našu prírodnú perlu, lokalitu, v ktorej podvedome pociťujeme naše muránske korene, ktoré sa v priebehu rokov, storočí rozrastali do rôznych ulíc – no, kto si nectí svoj pôvod, neváží si ani sám seba! Obdivuhodné bolo aj vnútorné zariadenie domu Spišákovcov. Tak sa vlastne dostávame aj ku skvelým klobáskam z Pastovníka. Do tohto domčeka sme kedysi chodili údiť rôzne zabíjačkové špeciality: okrem klobás aj prasterenú slaninu, šun-

ku, bravčové rebrá i tlačenu. Domáci iba prikladali drevo do ohňa, komín na dome nebol a dym z kozuba sa rozptyľoval po povale a údil – konzervoval povešané mäsové výrobky. Moje spomienky siahajú ešte do obdobia, keď „tetka od lacka“, ako ju volali – teda pani Mária Spišáková, rodená Vrabcová sa v dlhej sukni s peknou zásterou a šatkou na hlave stále krútila okolo peci z kozubom a pripravovala obľúbené muránske pokrmy, ktorými nás vždy počastovala. Syn Ján domácnosť zásoboval hojnými kopami dreva, aby nikdy nevyhaslo. V čistučkých chyžkách trónili našuchorené periny, steny upúťali originálnou ľudovou výzdobou. Všade bolo príjemné teplo a v jednom kúte pravidelne vrčala „mašina zingerka“ (šijací stroj), za ktorou sedávala štíhľúčká a vždy pekne upravená dcéra Mariška. A naše klobásky a ďalšie výrobky si pekne hovelí zavesené na povale a údili sa rovnomerne pravidelným prísunom dymu z kozuba.

Mgr. Ružena Svoreňová

FRANTIŠEK SPIŠÁK (od LACKA) s manželkou Máriou, rod. HALUŠKOVOU

zľava MARTIN a JULKA SPIŠÁKOVCI (od ČORÍKA) so sesternicou MARIŠKOU SOJÁKOVOU s manželom JOŽKOM BEDNÁROM.

Sesternica SPIŠÁKOVCOV – MARGITKA HAJDÚKOVÁ, rod. SOJÁKOVÁ

Starí otcovia MISSiek – Muránčania

MISS UNIVERSE DAGMAR KOLESÁROVÁ,

Do galérie priťažlivých a charizmatických študentiek s muránskymi koreňmi a s titulom MISS pribudla ďalšia. Naším čitateľom sme v marci 2011 predstavili MISS UNIVERSE DAGMAR KOLESÁROVÚ, ktorej starý otec pán EMIL SOJÁK bol rodený Muránčan. Na okraj len stručne o nej. Po úspechu na súťaži bola táto krásna vysokoškolačka okrem rôznych aktivít doma i v zahraničí zaraďovaná do organizačného tímu súťaží krásy a v súčasnosti sa venuje hlavne svojej rodine – konkrétne partnerovi z Komárna a ich spoločnému synčekovi.

Aj v radoch stredoškolačok sa už objavila kráska s titulom MISS, ktorej starý otec pán FRANTIŠEK VRBJAR (1938) tiež pochádza z Muráňa. Jeho vnučka Dominika PAŠIAKOVÁ (18) rovnako ako spomínaná DAGMAR tiež pochádza z Revúcej a vlastne aj obe ich staré mamy sa do Muráňa vydali z Horehronia. Pani Darina Sojáková je z Valkovne, pri Červenej Skale a pani Anna Vrbjarová z neďalekej Pohorelej.

MISS STREDNÝCH ŠKÔL Dominika Pašiaková zvíťazila na súťaži v Prešove v júni 2015 spomedzi desiatich kandidátok na titul MISS. Študuje na Súkromnom konzervatóriu v Nitre a v budúcnosti plánuje venovať sa herectvu. Táto hnedovlasá a hnedooká kráľovná krásy

zabodovala svojimi nespornými prednosťami – mierami 83 - 60 - 87 a výškou 173 cm. Podľa jej vyjadrenia svojho vyvoleného nenašla, ale mal by to byť muž, ktorý by ju očaril svojou osobnosťou. Teraz jej prajeme hlavne veľa úspechov v ďalšom štúdiu a veríme, že aj ako vysokoškolačka bude raz reprezentovať rodný Gemer a možno sa s ňou stretneme aj na televíznych obrazovkách.

Mgr. Ružena Svoreňová

MISS STREDNÝCH ŠKÔL Dominika Pašiaková

Dnešná móda sú roztrhané rifle

Viete ako vznikli rifle? Všetko sa to začalo pred rokmi a to v roku 1847. Mladý Levi Strauss odišiel do Ameriky za prácou. Celý jeho majetok vraj postačil na zakúpenie niekoľkých balov hrubého zrebného plátna. Z neho začal šiť plachty na vozy zlatokopov. No oni potrebovali pevné nohavice s vreckami na náradie a nálezy. Potrebovali ich pevné, mocné, trvácne a tiež pekné na vzhľad. Tak sa mladý Levi odhodlal ušit' z toho plátna nohavice s vreckami. Po čase ich ešte spevnil medenými nitmi. Mali veľký úspech, ktorý sa ešte znásobil, keď o päť rokov neskôr dostal nápad farbiť nohavice indigom - toto bol začiatok džínsov, dnešných riflí. Dodnes sú obľúbené u mladých, no môžeme povedať aj u starších. Ako sa tá móda mení, tak sa menia aj rifle. Zamyslite sa, vy starší, či by ste si obliekli také rifle ako teraz nosia mladí. Ja nie. No možno aj áno. Ťažko povedať, ale viete dobre, že keď sme mali len maličkú dievku na oblečení, už sme sa hanbili vyjsť čo len na ulicu. Štopkalo sa, zošívalo, plátalo sa, ako sa len dalo. A teraz už v obchode kúpite roztrhané, samá diera. Môj sused Igorko jedny také nosí, roztrhané od kolien nahor. Pýtam sa ho, či je to taká látka. Povedal mi, že hotové sa natrihujú a častým praním sa trhajú - pluskajú. A tebe sa páčia? Pokýval hlavou: „Niekoľko si ich aj sám trhá. A teraz objavili také, že obidva kolená sú holé“. Ja mu nato: „A holý zadok nebude?“ Zasmial sa, možno aj to raz príde! Či to bude tak, či onak, už viete, ako vznikli rifle. A ako to viem? Dočítala som sa taktiež v Dorke.

Bohdana Halušková

OKNO DO ZÁHRADY

Je letné ráno, mesiac jún. Slniečko vychádza, jeho lúče zohrievajú zem. Na dvore sa rozvíjajú a usmievajú rôznofarebné kvietky, zhadzujú kvapôčky rosy zo seba na zelenú trávu. Dvor krásne žiari. Zobudili sa aj včielky, ich bzukot oživil dvor. Pekne sfarbené motýle poletujú. Je to nádherné. Leto je najkrajšie obdobie roka. Opáli nás do hneď. V rieke je teplá voda, rybky si plávajú a my sme ticho, aby sme ich nevyplašili.

Hanka rada sedáva pri okne, kde je pekný výhľad na ovocné stromy v záhrade. Vtáčky na stromoch pekne spievajú a ju napádajú rôzne myšlienky. Má 28 rokov je slobodná. Učí v dedine na základnej škole. Rada by si založila svoju vlastnú rodinu. Chce mať milého manžela, s ktorým si bude rozumieť. Vo voľnom čase by chodili na prechádzky do muránskych hôr. Tam človek nájde pokoj v duši a rád sa pokochá tou krásou, nadycha sa čistého vzduchu, čo telo človeka. Lúky tam žiaria krásou lúčnych kvetov, sú celé posiate farbami dúhy. Hanka rada počúva ako v hore vánok vetra hrá a struny nemá, kolíše konáre stromov, ako matka dieťaťko v kolíske a spieva: „Večer, keď mi môj rodný kraj na rozum prichodí, slniečko za hory zachodí“. Hanka má horu pár metrov za záhradou, čo jej vždy závideli českí turisti. Jeden z nich jej dal aj adresu. Býva v Plzni, je inžinier, má 30 rokov, slobodný a veľmi sympatický muž. Uvažuje, že mu napíše list, aby ju prišiel navštíviť a pošle mu aj niekoľko pohľadníc z Muráňa, ako milú spomienku. Nech si osvieži pamäť, kade chodil, keď bol s kamarátmi na Slovensku pozrieť Muránsku planinu, žrebčín aj iné krásy hôr. Kaňon, vysoké skaly hradu, odpodčiavlo odkiaľ vidieť Revúcu, Muránsku Dlhú Lúku, Muráň, Muránsku Lehotu, hradnú bránu, horáreň na Studni... Rodičia súhlasia, majú veľký dom, nepotrebuje prespať v hoteli. Láďo sa listu potešil, odpisuje kedy príde. Rodičia sa tešia a medzi sebou si hovoria: „Keď príde ten čas, že si nás pánboh povolá, nenecháme našu dcérku samú v žiali. Bude mať milého manžela, ktorý ju v žiali poteší a privedie na iné myšlienky. Tohto nám dal pánboh“, tešia sa. Ubehlo 10 rokov, ako sú spolu, majú krásne manželstvo, aké si Hanka priała. Ešte nemajú dieťaťko, po ktorom obaja veľmi túžia. Hanka chodí k lekárom i do kúpeľov, výsledok žiaden. Jedného dňa jej Láďo hovorí: „Zvážil som si všetko dôkladne, odchádzam od teba preč, hoci mi je to veľmi ľúto. Nechcem premárniť ten kus mladosti, čo mi ostáva. Ja veľmi túžim mať jedno, alebo dve deti“. Hanka sa nad jeho slovami rozplače. Nečakala tieto slová od neho, ranili jej srdce. Ráno Láďo odchádza, má zabalené všetky veci. Lúči sa so svokrovcami, ktorí sú uplakani, ťažko to znášajú, lebo so zatkom, za celých 10 rokov nepreriekli ani jedno zlé slovo. Bol ako ich syn, ktorého nemali. Láďo im preukazoval veľkú úctu a lásku.

Po týždni Hanka ide za svojou veľmi dobrou priateľkou Zuzkou. Býva v dedine. Chce sa jej vyžalovať, sú ako sestry. Potrebuje sa o všetkom, čo sa jej stalo. Zuzka plače s ňou, no pomôcť jej nevie. Zuzka hovorí: „V pondelok odchádzam na školenie na jeden týždeň. Idem do Tatier na Štrbské Pleso do hotela Baník“. Hanka hovorí: „Bude mi bez teba smutno. Vráť sa v poriadku, budem ťa čakať, ale bude mi bez teba veľmi dlho“. Po týždni, keď sa Zuzka vracia domov autom, z hory jej nečakane na cestu vyletí veľký jelen. Zuzka sa ho veľmi zľakla a narazila do stromu, ktorý bol pri ceste. Havarovala, bola na mieste mŕtva. Ráno ju našli lesní robotníci, keď išli do práce. Pri Zuzkiných rodičoch je lekár, upadli od šoku do bezvedomia.

Hanka veľmi plače, toto sa nemalo stať. Osud bol ku mne veľmi krutý. Už nemám nikoho, len rodičov. Opustil ma manžel i Zuzka. Hanka je na cintoríne, zapaluje sviečky a vkladá kvety do vázy. Modlí sa pri jej hrobe. Takto sa končí príbeh učiteľky Hanky i jej života, ostáva sama s rodičmi.

Irena Hégerová

Cibuľový vzor nesúvisí s cibuľou

Vedeli ste to? Povieť vám pravdu, ja nie! Vždy som bola v domnienke, že je to cibuľový. A nie som sama. V mladom veku som odoberala Dorku, zaujímali ma rôzne ručné práce. Odkladala som si ju a teraz v staršom veku si ju občas znova prelistujem. A tu zrazu mi oči padli na článok, pri ktorom som zostala v pomykove. Vraj cibuľový vzor nesúvisí s cibuľou, ale ako je to možné? Každý, kto videl obedovú súpravu s týmto krásnym vzorom povedal: „Aký krásny cibuľový vzor“. Možno každá druhá domácnosť vlastnila takúto obedovú súpravu. Aj u nás bola, na bohužiaľ sa rozbila. Veľká škoda! Nezostal ani jeden kúsok. V skoršej dobe si ho mohol dovoliť každý. V dnešnej dobe je to inak, dovoliť si ho môžu len tí zámožnejší.

A kde sa vlastne vyrába? V českom mestečku Dubí v roku 1885 zaviedla jeho výrobu meissenská firma O. C. Teichert

a vyrába sa dodnes. Zaujímavá je história tohto porcelánu a ako vznikol jeho názov? Vraj si niekto pomýlil granátové jablčko s cibuľou, čo bol veľký omyl. Cibuľa sa v rastlinnom dekorte vôbec nenachádza. Granátové jablčko spolu s japonskou broskyňou vytvárajú ornament na okraji tanierov. Uvedený motív tvoria aj ďalšie rastlinky, ako kvety pivoňiek a astry, ktoré sa ovijajú okolo bambusového kmeňa. Napovedajú, že nie sú európskeho pôvodu. Vznik dekortu súvisí s čínskou technikou. Odhalenie čínskeho tajomstva maľby kobaltom pod glazúrou objavila práve meissenská manufaktúra. Tento porcelán sa vyrába v 240 tvaroch. Vyrába sa vyrába, ale kde je? Sú zvláštne obchody, kde sa predáva? Azda, či je to tak, či onak, vždy to bude porcelán s cibuľovým vzorom, hoci nesúvisí s cibuľou.

Bohdana Halušková

Z REDAKČNEJ POŠTY

Do Muráňa ma to ťahá ...

Do Muráňa, ako rodiska mojej mamy MÁRIE MURÁNIOVEJ, rod. HALUŠKOVEJ (od Fabuli), ma to ťahá a nezabudol som na chvíle strávené počas letných prázdnin u krstných rodičov IRENY a FRANTIŠKA FRANDELOVÝCH. Po dlhšom období som bol v septembri 2015 opraviť ich hrob a zo života a výzoru Muráňa som bol trochu sklamaný. Kde je ten Muráň, keď na „pláci“ bola benzínka a za ním stál dom, v ktorom bývali rodiny lesákov – Ďurčíkovci v prednej časti, Nikitínski v zadnej časti, pred obecným úradom bola družstevná váha, riekou bolo počuť a cítiť po rybách, všade prítomná vrava ľudí, ktorí si mali čo povedať. Pozdravili sa bez toho, či sa znali a aj dobre videli (v šere sa pozdravila aj neznáma osoba). Nebola potreba mať hodinky – orientovalo sa podľa zvuku vlakov, ráno sirény z pily, zvonenia zvonov, pohybu autobusov, statku na pašu a pod.

Teraz som zažil Muráň fádny, bezfarebný a pochmúrny. Špinavá rieka aj priestory – Pastovník a pod. – pozdravil som aj neznámych a mladších ľudí, no bez odozvy...

S pozdravom a priáním príjemných dní
Márián Muráni

Obec Muráň sa rozrástla, zmodernizovala. Staré muselo ustúpiť súčasnému trendu. Pán MARIÁN MURÁNI (pochádzajúci aj so starším bratom VILIAMOM z nášho hlavného mesta) si pamätá našu obec, keď sa ešte napr. kolektívne vyhánal statok na pašu, písal uhňajúci vlak – nádherne vytruboval a siréna z pily signalizovala hranice pracovnej doby. Vlak a píla nám chýbajú, mnohí ľudia prišli po zrušení o zdroj obživy.

Mgr. Ružena Svoreňová

MAJSTROVSKÉ ZÁPASY

Jarné kolo 1. triedy oblastnej ligy Rimavská Sobota – Revúca za rok 2015/2016 sa začalo v marci 2016. V súťaži hrá 10 družstiev každý s každým dvojkolo, čo tvorí základnú časť súťaže. Po základnej časti nasleduje nadstavba, v ktorej o postup do 5. ligy hrá prvých päť družstiev. O záchranu bude bojovať zostávajúcich päť družstiev. Na jeseň družstvá odohrali (1-14 kolo). V jarnej časti futbalisti TJ Muráň už odohrali tieto majstrovské zápasy:

15. kolo

Jarná majstrovská liga začala pre TJ Muráň zápasom s Jelšavou. Zápas sa odohral 20. marca 2016 na umelom trávniku v Rimavskej Sobote. Zápas skončil remízou TJ Muráň – MFK Jelšava 1:1. Za TJ Muráň strelil gól Marek Mikuš.

16. kolo

Druhý zápas odohrali naši futba-

listi 26. marca v Sirku s domácim mužstvom. Naším sa podarilo zdo- lať domácich. OFK Sirk – TJ Muráň 1:3. Za Muráň úspešnými strelcami gólov boli: Filip Faško, Juraj Ganaj, Dávid Fatľa.

17. kolo

V nedeľu 3. apríla 2016 na ihrisku v Muráni sa hral zápas TJ Tatran Muráň – TJ Ožďany 1:0. Naši vyhrali, krásny gól strelil Radovan Matajz.

18. kolo

10. apríla 2016 sa na súperovom ihrisku v Klenovci o 15:30 hod. odohral zápas medzi TJ Družstevník Klenovec – TJ Tatran Muráň 1:1. Úspešným strelcom gólu bol Jakub Fatľa.

1. kolo - nadstavba

Nadstavbová časť majstrovstiev sa začala v nedeľu 17. apríla na miestnom ihrisku súbojom medzi mužstvom TJ Tatran Muráň – TJ Ožďany 1:1. Za gól v súperovej sieti môžeme vďačiť Dávidovi Fatľovi.

Nadstavbová časť

Kolo	Mužstvá	Dátum	Čas
1. kolo	TJ Tatran Muráň - TJ Ožďany	17.04.2016	16 ⁰⁰
2. kolo	TJ Tatran Muráň - MFK Jelšava	24.04.2016	16 ⁰⁰
3. kolo	FK Obec Lubeník - TJ Tatran Muráň	30.04.2016	16 ⁰⁰
4. kolo	voľno	08.05.2016	
5. kolo	TJ-FK Veľký Blh - TJ Tatran Muráň	15.05.2016	17 ⁰⁰
6. kolo	TJ Ožďany - TJ Tatran Muráň	22.05.2016	17 ⁰⁰
7. kolo	MFK Jelšava - TJ Tatran Muráň	28.05.2016	17 ⁰⁰
8. kolo	TJ Tatran Muráň - FK Obec Lubeník	05.06.2016	17 ⁰⁰
9. kolo	voľno	12.06.2016	
10. kolo	TJ Tatran Muráň - TJ-FK Veľký Blh	19.06.2016	17 ⁰⁰

pokračovanie zo strany 1

Dôležité je zachytiť ochorenia včas v inom prípade by sa mohli následky prejavíť postihnutím cievej, nervovej aj pohybovej sústavy a vyústiť až do choroby z povolania. Základom liečby lymfnej boreliózy zostáva antibiotická liečba. Úspešnosť anti-biotickej liečby však komplikuje fakt možného zlyhania liečby, najmä pri niektorých chronických formách ochorenia.

Ako vyzerá súčasný stav v lesnom hospodárstve?

V dôsledku zmien v legislatíve, zamestnanci Lesov SR, š. p., prešli na dodávateľský spôsob práce. Pracovníci, ktorí pracujú ako obsluha traktorov UKT a LKT sú prevažne bývalí zamestnanci lesov. Mali prednostné právo si za zostatkovú cenu odkúpiť pracovné prostriedky, na ktorých pra-

APRÍL - MESIAC LESOV NAŠI PILČÍCI - PÝCHA NAŠEJ OBCE

covali. Mnohí tak urobili. V súčasnosti sú už tieto stroje po dobe životnosti sú poruchovejšie a ich používaním sa zvyšuje aj riziko pracovného úrazu. Chýba hlavne modernizácia vozového parku. Pre nedostatok finančných prostriedkov si živnostníci a malé podnikateľské subjekty, najmä v ťažbe dreva, nemôžu kúpiť nové stroje. Bránia im v tom hlavne zmluvy, ktoré s nimi uzatvárajú Lesy SR, š. p.. Zmluvy sa uzatvárajú s časovým obmedzením najviac na 3 - 4 roky, preto im žiadna banka neposkytne úver na zakúpenie nových strojov. V dôsledku nárastu cien pohonných hmôt a maza-diel sa im predraňuje aj doprava na pracoviská. V rámci šetrenia živnostníci sa snažia ušetriť aj na ochranných pracovných pomôckach. Zdravotný stav lesného robotníctva sa zhoršuje. Pri vzniku pracovného úrazu majú živnostníci „iba“ ohlasovaciu povinnosť voči odberateľ-

skému subjektu, teda Lesom SR, š. p.. Živnostníci preto pracovné úrazy často nenahlasujú. Vidíme, že pri tejto práci sa stávajú aj tragické udalosti, les nielen dáva, ale aj berie, berie to najcennejšie – ľudský život.

Súčasná doba nie je naklonená tomuto povolaniu. Pracovníci v lese sú nedocenení ako spoločensky tak aj finančne. Trendom dneška sú zožensteli muži (vi-zážití, kaderníci atď.), ktorých nám média podsúvajú ako pravých mužov, a samozrejme sú spoločensky a finančne nadhodnotení. Poriadni muži, ktorí ovládajú rôzne stroje, sú zruční a vedia si aj niečo opraviť sa v tejto dobe „nenosia“.

Aj preto by sme im chceli pri príležitosti apríla – mesiaca lesov poďakovať za ich záslužnú činnosť a uistiť ich, že si ich prácu vážime.

Spracovala podľa DP Ing. Soňa Haššová

Foto: Ladislav Marčák

FUTBAL V DIELE F. BÁBELU

PhDr. František Bábela vo svojej próze Zvonia muránske zvony (2014) vytvoril síce obraz vojny, Povstania a oslobodenia v Muráni, ale aj iných tém tam nachádzame neúrekom. S určitou dávkou humoru zobrazuje napr. epizódu zo zákulisia rydzo muránskeho futbalu (s.34-35).

Centrom autorovej pozornosti sa stal pán MARTIN HAJDÚK (od KER-MEŠA) – náruživý futbalista, ale aj neskôr, keď už prestal aktívne hrať, zostal ako divák futbalu až fanaticky oddaný. Raz v jednu augustovú nedeľu prišiel ako divák na priateľský zápas v Muráni s Umlrou Lehotou. Muránčanom chýbal do jedenástky jeden hráč a nedajbože nikoho nájsť. Vtedy už starší Martin sa za ohradou rýchlo povyzliekal a nastúpil na zápas. Medzi mladšími hráčmi pôsobil trochu komicky: bol už menej pohyblivý, nohy vychudnuté a v pridlých trenírkach. Avšak obdivuhodný zápal počas hry a niekdajšia odvaha mu

zostali. Netrénovaní futbalisti si však často „koledujú“ o nepríjemné zranenia. Aj Martin do súboja o vysokú loptu dopadajúcu na trávnik šiel príliš razantne. Jeho noha sa skrížila s nohou protivníka. Zaznel silný praskot, ako keď sa láme suchý konár. To sa Martinovi lámala holenná kosť. Museli ho okamžite odvieť do nemocnice v Likieri. Doma sa mu už noha riadne dohnojila. Neprestal fandit ani muránskeho futbalu. Ako divák chodil na všetky zápasy, aj na tie, ktoré sa hrali na ihriskách súperov. Aby bol profil pána Martina Hajdúka, ktorý už nežije, úplnejší, považujeme za záver uviesť, že býval na vyšnom konci a okrem dcéry, ktorá žije v Muráni, má v Tisovci aj syna Miroslava.

Češ jeho pamiatke a všetkým bývalým futbalistom, ktorí už navždy odišli zo zeleného trávnatého ihriska v Muráni!

Mgr. Ružena Svoreňová

Komunitné centrum voľného času

Budova nového komunitného centra, výstavba ktorej bola financovaná z prostriedkov Európskej únie, si získala pozornosť našich občanov už v roku 2015. Nachádza sa pri ihrisku TJ Tatran Muráň, a tak naša mládež rada využíva aj jeho zelený trávnik.

Práve na jar sa nám žiada viac pohybu na čerstvom vzduchu, a preto oficiálne z podnetu starostu obce Ing. Romana Goldschmidta deti, mládež i dospelí majú možnosť zašportovať si vo svojom voľnom čase na futbalovom ihrisku. Niektorí záujemcovia svoje voľnočasové aktivity v tomto priestore realizovali už od 1. októbra 2015 pod odborným pedagogickým dozorom pracovníka aktivačných VPP popoludní v čase od 1400 hodiny, pokiaľ tu nemajú tréning futbalisti TJ Tatran Muráň. Brána ihriska je otvorená pre nádejných futbalistov v pondelok, stredu a štvrtok.

Komunitné centrum je tak obohatené o centrum voľného času a už do prvých jarných dní ho navštevuje viac ako 10 chlapcov rôzneho veku, občas aj dievčatá, ale aj dospelí občania, ktorí futbal považujú za vhodný prostriedok v snahe utužiť si zdravie, prípadne v boji s nadváhou či inými zdravotnými problémami. Kto športuje je zdravší, a tak voľný čas využíva efektívne.

Mgr. Ján Svoreň

ROZLÚČKA

Odišiel priaznivec Muránskej doliny

Spisovateľa a historika pána DUŠANA DUBOVSKÉHO, ktorý odišiel navždy vo februári 2016 vo veku 72 rokov, našim občanom netreba zvlášť predstavovať. Hoci

pochádzal z Krupiny, Revúca, kde pôsobil viac ako 50 rokov, mu prirástla k srdcu. Nás v Muráni teší, že patril k priaznivcom obecných novín a prijal pozvanie na krst knihy PhDr. Františka Bábela, Zvonia muránske zvony v januári 2014. Dielo vyšlo pri príležitosti oslobodenia obce, z podnetu predsedu ZO SZPB pána Jozefa Kubašku a pána Dubovského mal podstatný podiel na grafickej úprave uvedenej knihy. Prispel okrem iných (F. Bábela, P. Ferdinandy, M. Detko) aj on svojimi fotografiami.

Pán Dušan Dubovský v rokoch 1989 – 2014 vydal 18 kníh a monografických prác s historickou tematikou, ale aj súčasným pohľadom na mesto Revúca a okolie. V jeho tvorbe neraz nachádzame aj odraz histórie obce Muráň. Napr. už v prvej svojej knihe REVÚCA (1989) autor poskytuje informáciu, že doprava na železnici Plešivec – Muráň sa začala 22. novembra 1893. Na inom mieste sa objavila fotografia známeho muránskeho pekára, ktorý pochádzal zo Srbska. Tento občan ŽIVOTA ĐORĐEVIČ sa v roku 1921 zúčastnil Ľubochňianskeho zjazdu za drevorobotníkov pily v Muráni a Revúčke. Na inom mieste je zaznamenaný štrajk povozníkov v Muráni v roku 1924, ktorý

vyústil do zrážky s četníctvom. Autor tiež uvádza, že najsilnejšími strediskami protifašistického odporu v Revúckom okrese bol Sirk, Železník a Muráň. Do svojej knihy zaradil viaceré zábery z Muráňa, napr. výrobu paliet v závode Piloimpregna Muráň, námestie s pomníkom obetí SNP a vojny. Vyzdvihol aj najstaršie pamiatky v Muráni: rímskokatolícky kostol sv. Juraja s farou, pri nej socha Jána Nepomuckého, budovu obecného úradu, rohový hostinec i niektoré stavby ľudovej architektúry (stará pec v Muráni). Poukázal na našu krásnu prírodu i na zrúcaniny hradu Muráň, najvyššie položeného v strednej Európe (v nadmorskej výške 935m). „Muránsky kras – to sú doliny, rokliny, bralá a na nich bohatá flóra s najznámejším endemitom – lykovcom muránskym. Rozmanitá je i fauna s výskytom medvedov, vlkov, hmyzu, motýlov, netopierov a vtákov...“

Ak si siahneme po ktorejkoľvek knihe nedávno zosnulého pána DUŠANA DUBOVSKÉHO, ktorá je presiaknutá históriou nášho blízkeho okolia, stretneme sa aj s úctou a obdivom autora voči pozoruhodným gemerským rodákovi. ČEST JEHO PAMIAŤKE!

Mgr. Ružena Svoreňová

OSLÁVENCI

Nech kvitne úsmev, žiari oči jas,
nech zdravie z tela sa nestráca,
kým bije srdce spoznaj žitia krás,
to tajomstvo, čo jediné sa vypláca.

50 rokov

Slavomír Barila
Jana Roháčová

55 rokov

Viera Kálovcová
Ladislav Dudor

60 rokov

Božena Matajzová
Stanislav Belán
Dušan Mušuka

65 rokov

Drahomíra Sliacka
Eva Berenteová
Juraj Beňo
Štefan Cibula

75 rokov

Matej Baksa
Ján Ilko

94 rokov

Anna Kotzmanová
19. 6. 2016

SPOMIENKA

Smutné 5. výročie Muránskej strely

Pred prvou cestou vláčikom z Muráňa do Revúcej a späť. Foto: Ing. DUŠAN SEKERKA

Medzi najsmutnejšie veci na svete patria aj opustené koľajnice, ktorým chýba život, nádherné pravidelné kovové hrmotanie kolies vlakovkej súpravy. V časti Muráňa kde stojí železničná stanica, sme kedysi vždy vedeli o každom odchádzajúcom vlaku, ale i o tom, ktorý práve dorazil do svojej poslednej stanice. Obrovskú radosť nám pripravovali staré mamy, ktoré nás prvý raz brali do vykúreného vláčika. Cez veľké okná sme sledovali rozľahlé lány snehu, utekajúce domy, stromy a ľudí, ktorí sa nám zdali strašne maličkí. Vrcholom šťastia bola ponuka sprievodcu, aby sme si sami „preštkli“ cestovné lístky. Starší občania

radi spomínajú na obdobie, kde ešte „všetko klapalo ako hodinky“ a dokonalým, takmer rozprávkovým, vždy vzorne upraveným a presným prednostom železničnej stanice v Muráni bol starý otec nášho pána starostu pán FRANTIŠEK GOLDSCHMIDT. Vo vlaku i dospelí cestujúci pociťovali pohodu, niektorí nerušene debatovali, iní len tak podriekavali alebo čítali, ženy sa dokonca venovali ručným prácam. Nikto nikoho nerušil, neokrikoval, že má málo miesta.

Vlak na trati Muráň – Plešivec sa prvý raz sa objavil 22. novembra 1893 a zmĺkol navždy o 118 rokov – konkrétne 30. apríla 2011. Pri rozlúčke s ním, hoci bola práve sobota, bolo občanov z Muráňa málo. Veď, kto sa rád lúči s tým, čo nás tešilo viac ako 100 rokov? Pár pripravených oslavných slov občanom, ktorí sa doviezli Muránskou strelou z Plešivca do Muráňa,

Záverečná bodka za Muránskou strelou. Pani primátorka MVDr. EVA CIREŇOVÁ so slávnostným príhovorom. Foto: ERIKA ZAJACOVÁ

predniesla pani primátorka z Revúcej MVDr. EVA CIREŇOVÁ a koniec! Železničná stanica v Muráni navždy spustla. Možno ešte nejakí turisti si občas „vymodlia“ akýsi sezónny vláčik, ale to už nie je ten vlak či motoráčik, na ktorý sme boli v Muráni hrdí. Uplynulo už päť rokov, čo využívame iba autobusy, autá či iné spôsoby dopravy, ale vlak nám bude aj tak vždy chýbať. Náš optimizmus, že možno raz sa železničná doprava opäť obnoví, v tomto prípade nestáčí. V Muráni už asi nenastúpime do žiadneho vlaku. Príliš necitlivo bola zasiahnutá naša regionálna hrdosť. MURÁŇ – KONEČNÁ – VYSTÚPILI SME!

Mgr. Ján Svoreň

AKÉ PODUJATIA NÁS ČAKAJÚ V OBCI V NAJBLIŽŠÍCH MESIACHOCH MÁJ - JÚN 2016

Máj:

- Oslava Dňa matiek (kultúrny dom)
- Oslavy 71. výročia ukončenia 2. svetovej vojny na Veľkej lúke 21.5. 2016

Jún:

- Dni obce Muráň (v dňoch 10. - 12. 6. 2016) v rámci podujatí budú aj Muránske hradné hry, slávnostné odovzdávanie ocenení „ČESTNÉ OBYČIANSTVO“, „CENA OBCE MURÁŇ“, „CENA STAROSTU OBCE“ bohatý kultúrny program (MUFUZA, vystúpenie Lucie Bílej)
- Sviatosť birmovania

Narodili sa

Nesmelym bozkom začína rozprávka,
končí sa úsmevom malého dieťatka.
To nie je rozprávka, to je už život
sám, nech veľa šťastia prinesie i Vám.

Dilia Zubáková

Opustili nás

Osud je občas veľmi krutý,
nevráti čo raz vzal...
Zostanú iba spomienky
a v srdci veľký žiaľ!...

Nadežda Duláková
Martin Hepka

Máte pre nás tip na reportáž, námet na článok? Neváhajte a dajte nám vedieť! Osobne, písomne, alebo emailom: obec.muran@mail.t-com.sk. Uzávierka pre prispievateľov do novín č. 3/2016 je 15. jún 2016. Tešíme sa na spoluprácu.

Neprešlo jazykovou úpravou